

Судакъ шэр болгиси „Къырымтатар тилинде
окъуткъан 3 номералы умултасыль мектеби“

Къырымтатар тили 3 сыныф

Дерс мевзусы: Проект «Къыш саифелери»»

Одта: Куршутова Гюльмира Мухаммедовна

Мевзу: НИ дерси .Проект «Къыш саифелери». Къышлы сезлернинъ лугъаты

Дерс: къырымтатар тили

Дерсинъ шекли: дерс – проект

Иштиракчилер: 3 сыныф талебелери

Макъсат: проект фаалиетининъ азырлав къысымыны тешкиль этмек –
къыш акъкъында умумий китапнынъ саифелерини яратмакъ, къышнен багълы
янъы сезлерни огренмек

Проектнинъ вазифелери:

- талебелерни проект беджермесине истек яратмакъ.
- бедий – иджадий ве огренюв къабилитлер инкишаф этювине, проект узеринде чалышкъанда эмоциональ ачыкълыгына, сёз гузеллигине эстетик янашмасы шекилленмесине шараитлер яратмакъ;
- талебелернинъ исим чешитлери боюнджа бильгилерни пекитмек.
- 3 сыныф талебелернинъ универсаль окъув бильгилерини инкишаф этмек.

Коммуникатив:

Группалар узеринде чалышмагъа бильмек, вазифени беджермесине месулиет тутмакъ, суаллер бермек, ярдымгъа мураджаат этмек;

Регулятив:

План ве аркетлерни тешкиль этмек; озь фаалиетини планлаштырув ве мунтазамлаштырув ичюн нуткъуны догъру къулланмакъ, озь аркетлерине къыймет кесмек.

Бильги: чешит менбалардан малюмат алмакъ; олгъан бильгилерни къошмакъ ве кенълештирмек.

Шахсий: мектепке мусбет мунасебети иле талебенинъ ич дурумы.

Планлаштыргъан нетиджелер: бедий, окъув менбалардан керекли малюматны тапып алмакъ; энциклопедик неширлер иле къулланмакъ, дикъкъатлы динълемек, сыныфдашынынъ агъыздан джевабыны, оджа окъугъаныны догъру, анълы динълемек ве къабул этмек, озь ишине къыймет кесмек.

Эсас тюшюндже: проект, сёз чешитлери, китап.

Фенлер ара багъ: эдебият, тасвирий санаат, технология дерси.

Донатма: мультимедиа донатмасы, группада чалышув ичюн карточкалар, фломастерлер, туткъал, ясалгъан китап.

Дерсининъ технологик харитасы

Дерсининъ деври

Окбув малъземенинъ мундериджеси.

Оджанынъ фаалиети.

Талелелернинъ фаалиети

Слайдлар

I кыысым. Тешкилий кыысым

Макъсат: эмоциональ шараит иле талелелерни окбув фаалиетине мотивация япув

- Селям алейкум балалар! Бир биринъизнен, бизим мусафирлеримизнен де селямлашынъыз. Бугунъки дерсте эпимизге мувафакъиетлер тилейик.

Оджанен ве мусафирлернен селямлашалар, группаларгъа болюнип отуралар.

II кыысым.

Огренов фаалиетининъ мотивациясы

Макъсат: окбув меселени тизмек ве бильги алув макъсадыны къоймакъ.

Слайд № 1

- Экрандаки табиат левхасыны сейир этинъиз.
- Нени бегендинъиз?
- Бугунъ биз не акъкъында сёз юрсетеджекмиз?

(Къыш акъкъында)

- Къышта табиатта насыл ола?

Кечкен дерсте биз проектимизнинъ планыны тизген эдик ве бу план боюнджа сизге дерске азырланмакъ керек эди. Проектнынъ серлевасы «Къыш саифелери» Анълатынъыз манъа «саифе» не демектир? *(страничка)*

- Саифелер не ерде ерлешелер? *(китапта)*

Демек бизге китап керек. Мен сизге бойле бир меракълы китапчыкълар азырладым, амма олар бош.

- Бугунъки дерсте бизим огюмизде насыл макъсат турмакъ керек?

(къыш китабыны толдурмакъ)

Адеттен тыш дерс кечиреджекмиз

- Амма бу китапны толдурмакъ ичюн, балалар, бир къач меселени эда этмек

керекмиз.

1. Китапчыкынынъ саифелерини саифелерни дюльбер, тертипнен донатув.

2. Проект иши мундериджесининъ планыны тизюв;

Планны биз кечкен дерсте тизген эдик.

Эм де бу план боюнджа эр биринъизге эвге вазифе берильген эди.

Планны мен тахтагъа асайым, сиз исе бу план боюнджа ишинъизни беджереджесинъиз.

Слайд №2 План

-Балалар, насыл китапларны сиз окъумагъа, бакъмагъа севесинъиз?

(дюльбер, ренкли, ресимли)

III.Китапнынъ саифелери устюнде иш

1)Къыш левхасынынъ ресими

-Мен эр бир группагъа пазл шекилинде къыш мевзусынен багълы ресим береджем. Сиз исе бу ресимни топлап китабынъызгъа япыштыраджасыз ве китабынъызны яраштыраджакъсынъыз

Такъдим этюв."Къыш манзарасы"

-Ресимде не коремиз

Суаллерге джевап берюв.

Дерсининъ мевзусыны ве макъсадыны

тюшюнип айталар.

- Демек бугунъ биз аджайип, тылсымлы къыш алемине даладжакъмыз

2) Тапмаджалар саифеси устюнде иш

Китабымызнынъ экинджи саифесине кечемиз.

Эпимиз экрангъа бакъамыз. **Слайд № 3**

Ава кунъ-кунъден сувуй,

Геджелери ель улуй,

Ерни безь къар къаплай

Аяздан сувлар бузлай.

(Къыш)

Сиз нени таптынъыз? (тапмаджаны)

Демек экинджи саифемиз къышнен багълы тапмаджалар.

Биринджи группа насыл тапмаджаларны таптынъыз? Тапмаджаларны экинджи группагъа окъунъыз. Олар исе озь тапмаджаларыны сизге окъурлар.

Тапмаджаларны китабынъызнынъ саифесине япыштырынъыз

3) Аталар сёзлери саифеси устюнде иш.

Китабымызнынъ учюнджи саифесине кечемиз.

Аталар сёзлери чокъ асырлар девамында яратылгъан несильден несильге кечип, бугуньки куньге етишип кельгенлер. Аталар сёзю – насиат бериджи, къыскъа, терен маналы ибаредир.

Эпимиз экрангъа бакъамыз. Слайд № 4

Аталар сёзлерининъ башы берильген, сонъуны исе сиз тапмакъ керексинъиз ве къарандашнен, башы ве сонъуны, бирлештиринъиз.

Къыш къышлыгъыны этмесе, яз язлыгъыны этмез

Къышнынъ къары- кузьге берекет.

Къышны..яздан къаршыла.

Къышта кольмексиз язда отъмексиз ёлгъа чыкъма.

IV.Раатлыкъ дакъикъасы. Слайд № 5

-Балалар турынъыз, озюньизни къарлы дагъ ичинде тасавур этинъиз.(И.Чайковскининъ «Времена года» авасы къоюла).

«Кучлю ель эсе ве тереклернинъ пытакларыны саллай.

Кокте дюльбер къар данечиклери айланалар.

Ана, тавшанчыкъ секирип кетти.

Теректен балабан къуш учып кетти”

Балалар эллерини котерип анда-мында саллайлар.

Балалар озь огюнде айланалар.

Тавшан киби секирелер.

Къушны тасвир этелер.

Энди явашчыктан еримизге отурамыз ве ишимизни девам этеми.

- Мына шимди къуш учкъаныны аркетлеримизден косътердик

- Я сиз насыл къыш къушларыны билемиз?

Слайд№ 6

(Къаргъа,торгъй,Снегирь,терджимеси-къар къушы)

V. Шиирлер саифеси устюнде иш

Шиирлер саифесине кечемиз.

Чокъ шаирлеримиз къыш мевсимине багъышлап шиирлер яраттылар.

Къыш акъкъында шиир тапмакъ деген вазифе берильген эди.

Эр бир группа озь шиирини окъунъыз.

Шимди, балалар, сиз бойле вазифе беджереджексиз

Берильген шиир дёртлюгинде эр бир сатырында сонъки сёзю тюшип
къалгъан, оларны тапынъыз

Слайд№ 7

1 группа

Гедже узай, кунь .,

Сувукъ арта,.

Артыкъ энди агъыр-.

Акъ сакъаллы къыш..

(юкселе, келе, къыскъара, сабыр)

2 группа

Гедже-куньдюз ягъмур ...,

Ёлдан, ыздан ..

Чырай сыта куськюн...,

Кокте йылдыз

(ава, сечильмей,ягъа, кечильмей)

Шиирлерни окъуйлар.

Берильген вазифени беджерелер

VI. Иджадий саифеси устюнде иш

Китабымызнынъ даа бир меракълы саифесине кечемиз, бу иджадий саифечик. Сизлер шимди озюньизни яш яызджылар сыфатында косьтереджексинъиз.

Ресимге бакъып къыска икяечик тизинъиз.

Ресимге бакъып икяе тизелер

Китапнен чалышув

Бир къач талебе икяелерини окъуйлар

VII. Лугъат саифеси устюнде иш

Бугунь, дерс девамында биз янъы сёзлернен таныш олдыкъ. Оларны бир даа хатырлайыкъ. Бир меракълы вазифени беджереджесиз. Яни сиз терджиманлар оладжасыз. Сизге рус тилинде сёзлер берильген, сиз оларны исе къырымтатар тилине терджиме этинъиз.

Снегирь

Снегурочка

Дед Мороз

Лёд

Мороз

Снеговик

Снежинка

Ёлка

Берильген сёзлерни терджиме этелер

VIII. Китабымызнынъ сонъки саифесине етиштик.

Балалар, эр бир китапнынъ сонъунда насыл саифечик ерлеше?

(мундеридже)

Слайд № 8

Дерс девамында план боюнджа чалыштыкъ.

Бу планымыз бизим китабымызнынъ мундериджеси оладжакъ.

Мундеридже саифесини япыштыралар

Къыш китабыны яраттыкъ, шимди исе сиз оны къорчаламакъ керексинъиз.

Проект ишлерини къорчалайлар

IX. Рефлексия

- Балалар, бугунь дерсте биз не яптыкъ?
- Насыл саифе устюнде чалышмагъа сизге меракълы эди?
- Къайсы саифе сизге къыйын кельди?
- Энь зияде нени бегендинъиз?

Балалар, насыл тюшонесинъиз, сиз яраткъан китапчыкъларыныъыз башкъа талелелерге меракълы ве файдалы оладжакъмы.

Демек биз буюк бир вазифе беджердик, меракълы ве файдалы китап яраттыкъ.

X. Нетиджелев.

1) Эвге вазифе: эр биринъиз къыш мевзусында ресим япып кетиреджексинъиз. Энь гузель ресимлерни китабымызгъа ерлештиреджемиз.

2) Дерсте чалышкъанларына нетидже чыкъаралар.

Проект планы:

1. Къыш акъкъында тапмаджалар
2. Къыш акъкъында аталар сёзлери
3. Къыш акъкъында шпирлер

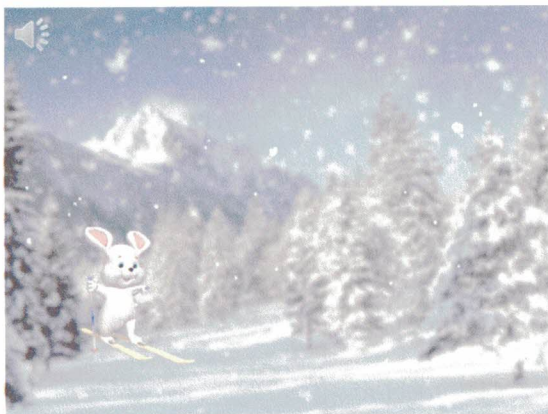
Ава кунь-куньден сувуй,
Теджелери ель улуй,
Ерни деяз къар къаппай
Аздан сувлар дузлай.
(Къыш)

Къыш акъкъында аталар сёзлери

1. Къыш къышыгыны эт мессе,
2. Къышынъ къары -
3. Къышны аздан

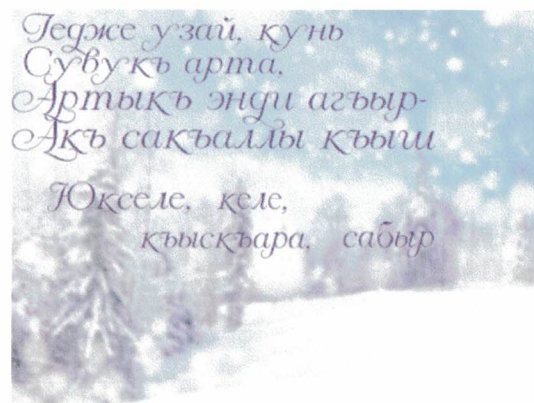
кузге берекет,
яз ядыгыны эт мессе,
къарыла.

Шорговий

Къаргъа

Къар къушу

Мундеридже:

1. Кыш левхасынынъ ресими
2. Тапмаджалар саифеси
3. Аталар сезлери саифеси
4. Ширлер саифеси
5. Лугъат
6. Иджадий саифечик

